

El Mare Nostrum fragmentat

El quadern d'ampliació et porta més enllà de les activitats bàsiques. Aquí t'hi trobaràs amb tasques de recerca, anàlisi de fonts, argumentació crítica i comparacions que demanen pensar com un historiador.

1

Quan el Mediterrani era romà

1. **Argumenta:** per què els historiadors trien dates concretes (com el 476) per marcar el final d'una època, si en realitat el canvi va ser lent i gradual? Defensa una postura amb almenys dos arguments.

2. **Anàlisi de fonts:** busca un mapa de l'Imperi romà cap a l'any 300 i un altre de l'any 500. Compara'ls i identifica tres canvis territorials. Cita la font (llibre, atlas o web) d'on els has tret.

3. **Recerca:** investiga el concepte de *pax romana*. Quin període abasta, qui la inicia i quins indicadors (xarxa de calçades, llengua, moneda) en serien proves materials? Aporta com a mínim una font fiable.

2**Bizanci, la Roma que no va caure**

1. **Recerca:** investiga el *Corpus Iuris Civilis* de Justinià. En quines parts es divideix i per què es considera la base del dret europeu actual? Cita almenys dues fonts.

2. **Anàlisi de fonts:** busca una imatge interior de la basílica de Santa Sofia i descriu-ne tres elements arquitectònics o decoratius. Relaciona-ho amb la idea bizantina de l'esplendor imperial.

3. **Argumenta:** el Cisma d'Orient (1054) va separar definitivament l'Església ortodoxa de la catòlica. Quines causes religioses, polítiques i culturals creus que hi van pesar més? Justifica la teva resposta.

3

L'islam: una fe nova canvia el mapa

1. **Recerca:** investiga la figura d'*Al-Khwarazmí*, savi de Bagdad. Quines aportacions va fer a les matemàtiques i quina relació tenen amb els mots *àlgebra* i *algorisme*? Cita la font.
2. **Anàlisi de fonts:** busca un fragment curt de l'Alcorà (en traducció catalana o castellana) i analitza'l: tema, to, idea principal. Compara'l breument amb un fragment de la Bíblia o dels Evangelis que també tractis.
3. **Argumenta:** per què el món islàmic va ser, durant segles, més avançat científicament que l'Occident cristià? Defensa la teva resposta amb almenys tres factors (polítics, econòmics, culturals).

4

L'Occident germànic i feudal

1. **Recerca:** investiga el *renaixement carolingi*. Quines escoles, llibres o tipus d'escriptura es van impulsar? Per què va ser important per a la conservació del saber antic? Cita almenys dues fonts.

2. **Anàlisi de fonts:** llegeix una descripció de la cerimònia de l'*homenatge* feudal (la pots buscar en un manual o web fiable). Identifica els actors, els gestos i el sentit simbòlic del ritual. Relaciona el gest de les mans amb la postura actual de la pregària.

3. **Argumenta:** la societat feudal es deia tripartida (els que preguen, lluiten i treballen). Era una divisió justa? Què opinaria un serf? Defensa una postura amb arguments.

5

La frontera de casa: 711 i el naixement de Catalunya

1. **Recerca:** investiga la figura de **Guifré el Pelós**. Quins comtats va arribar a governar, en quina època va viure i quina importància té el fet que el càrrec passés de pares a fills? Aporta com a mínim dues fonts (web, manual o monografia).
2. **Anàlisi de fonts:** visita virtualment o consulta imatges del **monestir de Sant Benet de Bages**. Descriu-ne tres elements arquitectònics (claustre, església, capitells) i explica què ens diuen sobre la societat de frontera dels segles IX-X.
3. **Recerca:** el dret d'**aprisió** va ser clau per repoblar el Bages. Investiga com funcionava exactament: quants anys calia treballar la terra, quins drets i deures tenia el colon, qui en garantia la legalitat? Compara'l breument amb un altre mètode de repoblació medieval (presura, carta de poblament).

4. **Argumenta:** es pot dir que Catalunya va néixer com a «projecte de frontera»? Defensa la resposta connectant Marca Hispànica, comtats, repoblació del Bages i independència de fet dels comtes catalans.
5. **Reflexió:** el text diu que la convivència a al-Àndalus entre musulmans, cristians i jueus era «real però desigual». Què hi entens? Quins paral·lelismes o diferències veus amb societats actuals on conviuen religions diverses?

6

Un mar, tres mons

1. **Anàlisi de fonts:** busca un mapa del Mediterrani cap a l'any 800 que mostri els tres mons (Occident feudal, Imperi bizantí, califat). Identifica i anota cinc ciutats clau, una de cada zona principal. Cita la font.

2. **Argumenta:** «Eren rivals que no podien viure del tot l'un sense l'altre.» Estàs d'acord amb aquesta afirmació? Defensa la teva resposta amb almenys tres exemples del dossier (comerç, saber, fronteres).

3. **Reflexió:** mira un mapa actual del Mediterrani (religions, llengües o conflictes). En quina mesura les divisions d'avui són hereves d'aquell repartiment medieval del Mare Nostrum? Escriu un paràgraf argumentat amb exemples concrets.